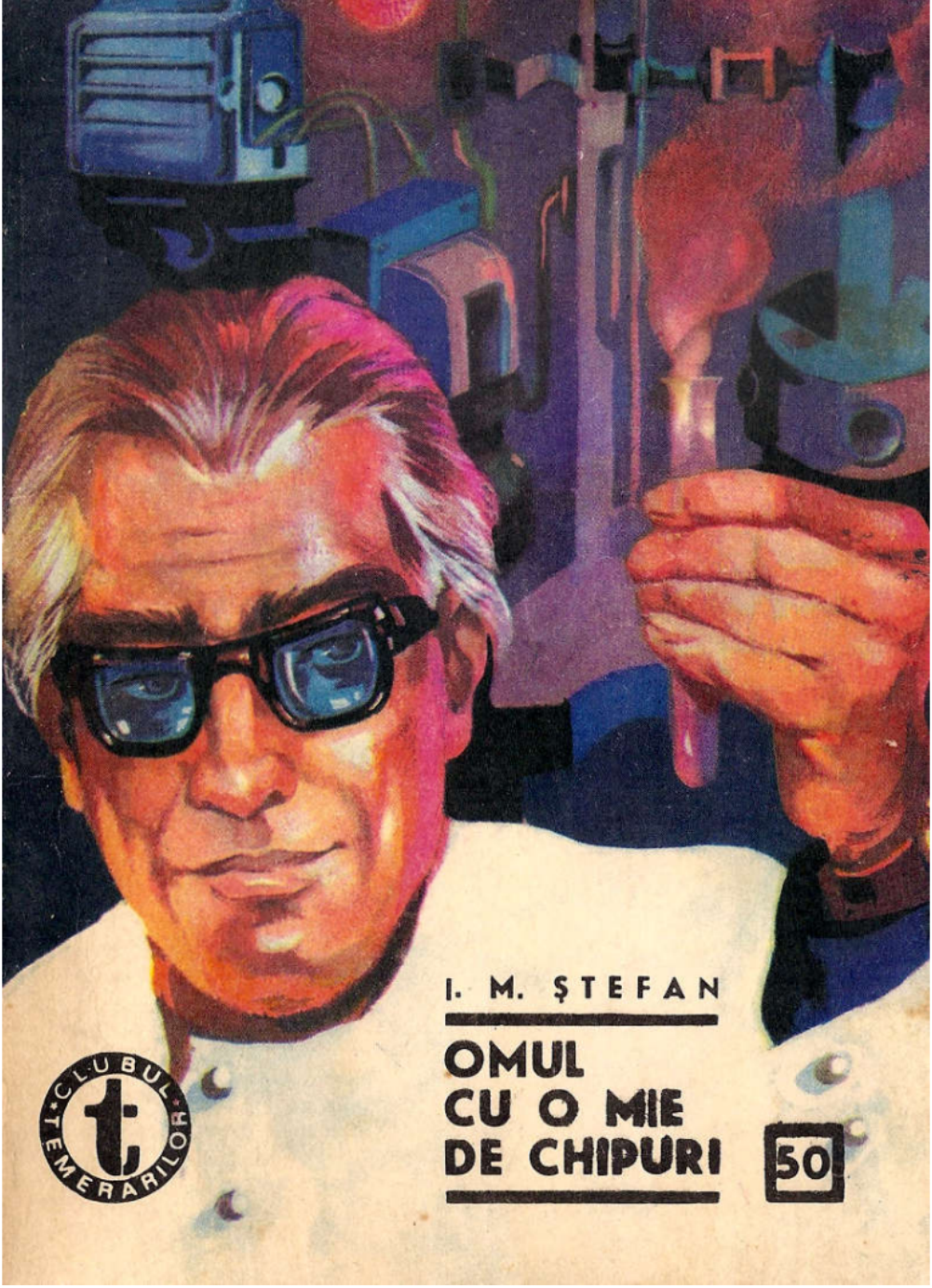
I. M. ȘTEFAN
OMUL CU O MIE DE CHIPURI
50
CLUBUL TEMERARILOR

I. M. ŞTEFAN

OMUL CU O MIE DE CHIPURI

I

50
EDITURA TINERETULUI

Omul cu o mie de chipuri
I. M. Ștefan

EDITURA TINERETULUI
București, 1968

Redactor: Georgeta Păsărin
Tehnoredactor: Gabriela Iliopolos
Copertă: Dumitru Ionescu
Digitalizare: EPUB

NOTĂ EXPLICATIVĂ

Pe doctorul Fernando de Silva (îi voi spune astfel, deoarece m-a rugat să nu-i divulg numele adevărat) cunoscut cu câțiva ani în urmă, într-un orășel mexican, Culco, unde își asigurase un bun renume ca medic neurolog și de copii. Este un bărbat înalt și slab, cu ochi negri, pătrunzători, care-i servesc de minune pentru a câștiga încrederea bolnavilor și pentru a le impune autoritatea sa, în scopul însănătoșirii lor. În acești ochi, de obicei foarte calmi, se aprinde câteodată o sclipire atât de ciudată, încât ghicești în ea o umbră apăsătoare a trecutului sau bănuiești o rană care nu e încă pe deplin vindecată.

În ce mă privește, mă stabilisem în acel târgușor de pe podișurile înalte doar pentru câteva luni. Noi, geologii, suntem niște veșnici călători. Aveam, împreună cu echipa mea, misiunea de a cerceta zăcămintele de antimoniu descoperite nu demult prin munții din apropiere și de a preciza gradul de puritate al minereurilor și zonele optime de exploatare.

La Culco, cea mai mare parte a timpului mi-o petreceam în casa doctorului. Alteori, făceam împreună lungi peregrinări cu bicicleta sau ne plimbam pe șoseaua asfaltată care tăia uriașa pădure de mahon din apropiere. Contemplam îndelung plantele agățătoare care îmbrățișau, ca niște reptile verzi, trunchiurile și crăcile alcătuind, pe alocuri, adevărate bolți de verdeață. Între noi s-a legat o strânsă prietenie, și curând ne cunoșteam unul altuia existența de-a fir-a-păr. Întâmplările copilăriei, ale studenției, prima iubire, primii pași în viața profesională, preocupările mai vechi și mai noi, toate ne-au devenit reciproc familiare.

Și deodată, în relațiile noastre a ajuns să se strecoare o stânjenire. Aceasta s-a întâmplat când mi-am dat seama că doctorul de Silva îmi ascunde ceva, și anume faptele petrecute în viața lui într-o perioadă nu prea îndepărtată. Era perioada care precedase venirea sa la Culco, când își cunoscuse, după câte se părea, și soția.

Sunt un romantic fără leac și cred din tot sufletul în marile prietenii. De aceea eram nespus de supărat pe doctor, văzând cum întinează, fără rost, puritatea amiciției noastre. De fapt, și înainte de a fi sesizat această purtare, mă miraseră unele lucruri. Fernando se „menaja“ profesional, evitând, de pildă, să depună eforturi excesive, refuzând să plece în alte orașe, la consulturile medicale, foarte bine plătite, pentru care era destul de des solicitat. Într-un rând, mi-a spus că

se ferește de aglomerații care-l duc într-o stare de mare nervozitate. De altfel, ciudat era însuși faptul că practica la Culco, într-o așezare atât de modestă — el care lucrase, la începutul carierei sale, ca șef de secție într-un renumit institut de cercetări neurologice din Ciudad de Mexico. E drept, nici aici nu-și abandonase stilul științific de lucru: făcea fișe amănunțite tuturor bolnavilor, trimitea comunicări revistelor de specialitate, dezvăluindu-mi chiar că lucrează la un tratat de caracterologie normală și patologică, din care mi-a citit un capitol foarte interesant. Când am încercat, de câteva ori, să deschid discuția în aceste probleme, s-a ferit de fiecare dată să dea un răspuns precis. Nimeream parcă, cu întrebările mele, într-un „călcâi al lui Ahile“ și se crispa tot.

Într-o seară, ne plimbam împreună prin grădina lui de o rară bogăție vegetală, alcătuită dintr-un amestec, specific acestor locuri, de plante din zonele temperate și de plante tropicale: cactuși arborescenți, ferigi uriașe, cyatea, aluni, agave cu flori mari, portocali, castani, mangrove. Fernando schimbase câteva vorbe cu grădinarul, papa Matheo, un bătrânel simpatic, dar mai tot timpul amețit de băutură, urmat mereu de un câine dog.

Parcurgeam acum în tăcere aleile umbroase. Tăcerea aceasta se lăsa, în ultima vreme, tot mai des între noi. Eu descoperisem ceea ce consideram a fi „nesinceritatea“ doctorului, iar el își dăduse seama de constatarea mea, simțindu-se vinovat. Câteodată ne surprindeam începând să vorbim despre lucruri care nu ne interesau de fapt nici pe unul și nici pe altul – noi, care altădată aveam atâtea să ne împărtășim! Mă gândeam, cu nespusă tristețe, la faptul că întâlnirile cu Fernando deveniseră un soi de ceremonie lipsită de rost și cât se poate de obositoare. Căutam și de data aceasta un pretext care să curme tăcerea insuportabilă. Mă pregăteam să aleg între povestea celor doi ursuleți, pe care papa Matheo izbutise să-i îmblânzească, și ultimul cutremur devastator din Chile, când am observat că Fernando ținea sub braț, destul de stingher, o mapă transparentă, cu două caiete voluminoase.

— Ce ai acolo? l-am întrebat, cu oarecare ușurare, bucuros că avem despre ce vorbi și în același timp cu o speranță nemărturisită în glas.

Nu mi-a răspuns imediat, iar când l-am privit drept în față, i-am zărit în ochi o licărire stranie, aprinzându-se de astă dată mai vie ca oricând. Mi-a pus mâna pe umăr și-am tresărit, simțind, fără să știu bine de ce, căldura prietenului meu, reînviind pe neașteptate. În sfârșit, a început să-mi vorbească. Glasul îi vibra ușor și-am avut atunci impresia

că își leapădă o armură grea.

— Caietele acestea, Vico, mi-a spus el, vor sparge, în sfârșit, gheața dintre noi... Vei afla acum totul și vei înțelege, de ce pentru mine sunt lucruri de care nu vreau să vorbesc, la care nici măcar nu vreau să mă gândesc. Caietele pe care ți le încredințez sunt însemnările mele și ale lui papa Matheo, grădinarul. De câteva ori am vrut să le rup sau să le ard și nu știu de ce n-am făcut-o. Mă îndoiesc că te vor interesa, dar sunt sigur că te vor lămuri.

Dacă m-au interesat?! Am trimis vorbă la bază că voi lipsi, și timp de două zile nici n-am ieșit din casă. Nu le-am citit, le-am devorat, trăind, cu nemaipomenită intensitate, drama îngrozitoare a lui Fernando. A treia zi, când ne-am revăzut, l-am strâns în brațe și i-am cerut iertare. I-am spus deschis că, după părerea mea, o experiență umană unică, ca cea trăită de el, nu trebuie să rămână necunoscută. La început, nici n-a vrut să audă de publicare, învinuindu-mă chiar de „lipsă de tact“. Treptat însă, l-am convins că întâmplările prin care trecuse pot fi de mare interes științific. A acceptat, după multe discuții, propunerea mea, dar numai dacă voi schimba numele oamenilor și locurilor, astfel ca nimeni să nu le recunoască. N-am văzut niciun neajuns în aceasta. Chiar din aceeași seară m-am pus pe treabă, lucrând cu îndârjire, utilizând orice clipă liberă. Concediul de o lună, pe care l-am petrecut la Cuernavaca, la porțile zonei tropicale a Mexicului, l-am folosit în același scop, și nu îmi pare deloc rău. La început, am vrut să public, cu unele reduceri și note lămuritoare, chiar cele două „jurnale“, dar curând mi-am dat seama că n-ar fi fost prea utile – însemnările erau lipsite de continuitate și uneori greu de înțeles. Era mai bine să reconstitui eu, pe baza caietelor și a informațiilor directe, primite de la Fernando, tot adevărul, povestind extraordinarele întâmplări prin care trecuse.

Așa s-a născut cartea de față, care relatează peripețiile de necrezut ale bunului meu prieten, un adevărat erou al științei și al caracterului.

Partea I-a

TURNUL VERDE

1. ÎN LUPTĂ CU CICLONUL

„Așa un ciclon n-am mai apucat de când sunt pe insula asta nenorocită!“ bombănea, pentru sine, bătrânul Matheo, cu ochii aburiți. Ședea în spatele tejghelei din sala mare a hanului „Oliver Cromwell“ și dădea peste cap, la intervale regulate, păhărel după păhărel... „Și munții credeam c-o să-i răstoarne!“ adăugă el, după o pauză. Își amintea cum se duseseră pe copcă agavele și lotușii din grădina pe care o încropise cu multă trudă. Dacă hanul n-ar fi fost construit din blocuri grele, de bazalt, ar fi fost măturat ca o jucărie, așa cum fuseseră luate de ape atâtea case la Arilla, satul pescarilor aflat ceva mai la apus. Acum, slavă Domnului, furia vremii se mai potolise. De plouat, tot mai ploua în insulă, cu găleata, dar vântul, deși încă puternic, își mai pierduse din tărie. Nu mai dezrădăcina copacii și nici bolovanii nu-i mai urnea din loc. Cel mult într-o zi, două, vremea avea să se îndrepte.

Sala mare a hanului „Oliver Cromwell“ era o încăpere spațioasă, bine întreținută, de o curățenie neobișnuită pentru aceste localuri. O singură masă era ocupată. La ea ședeau doi bărbați îmbrăcați în haine scurte, de piele. Erau Fario și Luca, primul un tânăr mic și îndesat, cu o față asimetrică, iar al doilea un individ mai în vârstă, un colos cu un chip prelung ce sfârșea într-o barbă ascuțită. Fario, care simțea nevoia să-și compenseze statura, mai mult decât modestă, sculându-se mereu în picioare, începu să dea ocol mesei, fără să scape din ochi harta întinsă pe ea. Vocea lui Luca răsună deodată aspră:

— Mai șezi locului, că mă scoți din sărite cu țopăiala asta!

Fario nu răspunse. Se așeză cu destulă docilitate și, ca să facă ceva, își trecu de câteva ori palma peste creștetul pleșuv.

— Ce mai încoace-ncolo, șopti el. Ghicesc tot ce s-a întâmplat. I-am pierdut urma și ne-am aventurat pe o pistă greșită. Sau dacă nu, ne-a dibăcit că-l filăm...

— Da de unde! îi răspunse, tot cu glas scăzut, Luca. Cum să ne dibăcească? Habar n-are de noi! Am fost pur și simplu niște nătăfleți. Mai ales tu. Nu l-ai supravegheat cumsecade... Bine că știm măcar unde trebuie să ajungă și deci unde trebuie să-l așteptăm. Sigur e că până la

urmă tot la prietenul lui o să se arate. Nu s-au văzut de mult, și au afacerile lor vechi!

— Dacă m-ai fi ascultat pe mine, bătrâne! spuse Fario, pe un ton de reproș destul de timid. Dar când m-asculți tu? Ții minte planul de la Recife? Capcana cu fata aceea...

Amândoi se uitară un timp, în tăcere, pe hartă.

— N-are voie să ne scape! spuse Luca, cu o voce aspră, hârâită. I-un pește prea mare. Don Cristobal ne-ar coace-o urât de tot!

Fario știa foarte bine acest lucru. Dădu din cap de câteva ori, apoi fanfaronada lui se topi în spaimă.

Matheo continua să bea pahărel după pahărel. Avea auzul fin și nu-i scăpase niciun cuvânt. Era furios pe nevastă-sa, hangița, deși n-avea să se-ncumete niciodată să-i facă vreo mustrare. De-atâtea ori o rugase să nu-i mai primească pe derbedeii ăștia la han! Dar te pui cu lăcomia femeii? Acum s-ar putea s-o pățească. Cine putea ști dacă Fario și Luca nu-s căutați din nou de poliție! Anul trecut fuseseră arestați la hanul de la Rio Peralta, iar hangiul se alesese cu o amendă zdravănă.

Nici clientul care poposise în camera nr. 9, Mil Tridolo, nu-i plăcea lui Matheo. Un tip ciudat, cu înfățișare de comis-voiajor, dar care zăcea aproape tot timpul în odaie și întreba de câte ori cobora la masă dacă nu-i venise ceva poștă. Cum de nu-și făcuse încă apariția în seara aceasta?!

Clătinându-se ușor, papa Matheo străbătu de-a curmezișul sala și ajunse la fereastră. Deodată i se păru că zărește ceva mișcându-se pe drumul care urca spre han. Să fi fost oare un om? Da, era cu adevărat un om, un bărbat, care se lupta din greu cu ploaia și cu vântul. Cum i-ar fi sărit în ajutor, dacă n-ar fi avut picioarele atât de șubrede! Ce căuta pe vremea asta aici? Dezlănțuirea de afară amenința să-l arunce înapoi. În două rânduri rafalele îi smulseră valiza din mână, iar gluga i se desprinsese din pelerină, zburând ca un zmeu scăpat din sfoară în vârtejul tulbure.

Tim, câinele lui Matheo, un dog frumos, venise tiptil lângă hangiu, iar acesta îi pusese mâna ocrotitor pe ceafă.

Omul din vale abia putea înainta. Făcea câțiva pași și aluneca iar și iar, pe drumul pietros, spălat de torenți. Vijelia îl încovoiase ca pe un arc, mai-mai să-l doboare și să-l rostogolească până jos, în mare. Dar călătorul nu se lăsa înfrânt, animat parcă de o voință mai tare decât urgia.

Luca scosese tocmai un carnet și făcea socoteli, când Fario îl întrerupse, spunând cu iritare:

— Nouă ne dă totdeauna Don Cristobal afacerile cele mai grele. Ar trebui să i-o spunem odată și odată!

Luca zâmbi șiret:

— Ai dreptate. O să-i spun totul, din partea ta.

Fario păli și nu mai replică nimic. Cu gesturi domoale, Luca împături harta și dedesubtul ei se ivi fața de masă, de un alb imaculat, protejată de o folie de plastic.

Se apropiară și ei de fereastră.

— Ce zici, Fario, ajunge individul ăsta sus? întrebă Luca.

— N-ajunge. Nu-l vezi? I-un slăbănog! N-o să răzbească.

— Atlet nu-i, dar e îndârjit! Ții pariu?

Într-un fel, lui Luca omul îi plăcea: un tip îndrăzneț, un adversar demn de luat în seamă.

— Țin, bătrâne, cum să nu! Pe zece dolari, plătiți imediat.

— Mi-e milă de paralele tale, Fario. Trage tare și se vede cât colo că nu-i un tip de duzină.

— Își vinde scump pielea, dar tot o s-o piardă. Uite-l că s-a împiedicat, bătrâne! A căzut în genunchi! Se prăbușește!!

— Dar se va ridica!... Îl vezi?

Matheo nu mai putu răbda. Deși nesigur pe picioare, se înfipse în fața celor doi și-și începu dojana:

— Nu vă e rușine?! Un om se luptă cu moartea și voi vă credeți la curse! Nu știu ce-aveți în piept, inimi sau sloiuri de gheață. Mai bine ați șterge-o de aici!

O tuse rea, sunând înfundat, îl scutură pe hangiu din toate încheieturile. Își șterse fața asudată cu batista mare, cadrilată.

— Domol, papa Matheo, ripostă Luca, domol, că stricăm prietenia. Ce-o să zică signora Delida, dacă te porți așa cu noi? Are cu chiu, cu vai și dânsa trei mușterii, și tu-i trimiți pe doi la plimbare. Doi clienți buni platnici! Rămâne doar Tridolo...

— Haide, dă-ne mai bine încă două păhărele de Bitter Campari, adăugă Fario, și nu te mai teme, plătim pe șin...

Zicând acestea, îi aruncă pe tejghea și moneda.

— Sunteți în bani, puștamalelor, și cine știe din ce învârteli! șuieră printre dinți hangiul.

Le servi în silă paharele comandate de Bitter Campari și se îndreptă din nou spre fereastră, urmat după puțin timp de Fario cu Luca. Vântul se înteți se. Omul tocmai căzuse din nou și valiza îi scăpase din mână. O frântură de secundă păru învins. Dar apoi, cu încă un efort, se

aruncă peste ea, oprindu-i în ultimul moment lunecarea.

— Nu se mai scoală! spuse Fario, frecându-şi a mulţumire palmele mici şi groase, una de alta.

Dar drumeţul se ridică. Nu dintr-o dată, ci din mai multe eforturi şi urcuşul continuă, calvar istovitor, nesfârşit. Se apropia pas cu pas. Tocmai străbătea torentul îngust, dar repede, care ducea la vale, de-a valma pietre, crăci, ierburi, mortăciuni, când în sală intră şi hangiţa. Papa Matheo se întoarse, cu paşi mici, la tejghea, grăbindu-se să-şi ascundă păhărelul golit.

Delida era o femeie grasă, între două vârste, cu o faţă mare şi părul vopsit în roşu. Purta un fel de rochie-halat, încheiată la gât cu o broşă galbenă.

— Îţi mai vine un client, signora! spuse Luca. O pleaşcă p-aşa o vreme...

— Să vină! zise Delida cu glasul ei dur, veşnic răguşit. Hanul e mare şi cămările-s pline (spunea „han“ într-un fel solemn, de parcă ar fi patronat un templu). Ochii-i mici, verzi-căprui, clipeau des. Supărată, se adresă lui Matheo: Iar ai adus javra în casă, şi o să ne umple de purici. Păcat de munca fetei.

— Pe-aşa o vreme nimeni nu-şi lasă câinele afară, protestă hangiul cu voce scăzută. Chiar Evanghelia ne-nvaţă s-avem milă de animale...

— Dar trasul la măsea tot din cărţile sfinte-i scos?! i-o tăie scurt Delida.

— A... nu! Astea-s... păcatele noastre! se bâlbâi hangiul.

Delida ajunsese de-acum şi ea la fereastră. Privea uimită la drumeţul care trăia suprema încleştare. Ultimul suiş, dinaintea hanului, cel mai abrupt, îl străbătu în chinuri de iad. Fario şi Luca crezură, pe rând, că au pierdut definitiv cei zece dolari. La un moment dat, o piatră ce se rostogolea îl lovi din plin în piept, aruncându-l cu câţiva paşi îndărăt. Când se opri din cădere, şovăi, dar până la urmă îşi reluă urcuşul, la fel de hotărât. Hangiţa îl urmărea fascinată. Trăia drama omului care încerca să treacă ultima punte şi se simţea alături de el. I-ar fi sărit bucuroasă în ajutor, l-ar fi tras după ea, până la han, dacă afurisita de sciatică n-ar fi chinuit-o de când începuse ciclonul. Îi cântărea însă fiecare pas şi încerca, după un vechi obicei, să-i ghicească felul după mers.

Nimeni n-o învăţase acest secret. Îl dobândise singură. Ştia să cunoască destul de bine oamenii, deosebindu-i pe cei uşuratici de cei perseverenţi, pe cei nervoşi de cei calmi, pe cei siguri de ei de cei

temători – și-aceasta numai privindu-i cum suie spre han. Acest dar îi fusese nu o dată de folos; îi dibuise pe cei care voiau să plece de la han fără să plătească, după mersul lor șerpuitor, furișat, iar pe reprezentanții autorităților după pașii apăsați și plini de suficiență, ca și după năravul de-a... nu-și șterge niciodată picioarele la intrarea în han. „Călătorul acesta, își spuse Delida, nu se grăbește. Înaintează cu pași egali, de parc-ar fi reglați de un mecanism de ceasornic. Se luptă cu adevărat din răsputeri ca să-și mențină echilibrul împotriva rafalelor vântului. Mâinile nu-i joacă de-o parte și de alta a trupului, ci abia schițează, tot atât de regulat ca și picioarele, ritmul înaintării. Privește neabătut înainte, tot spre ținta sa. Când o înfrângere trecătoare îl înconvoaie, ești sigur că se va ridica și va porni mai departe.“ Delida îi puse diagnosticul ei empiric, socotindu-l un om corect, conștiincios și extrem de tenace.

În sfârșit, ușa se deschise și, odată cu aceasta, în sală pătrunse urletul rece al furtunii. În cadru apăru un bărbat foarte înalt, subțire, ca la treizeci și ceva de ani, îmbrăcat într-o manta cenușiu-închisă. Apa îi șiroia din belșug de pe capul descoperit. Cu toată sfârșeala, închise ușa, cu o mișcare ce părea ultima care-i mai stătea în putere.

— Bine ați venit la noi! îl întâmpină Delida, în timp ce papa Matheo îl ajuta febril să-și scoată mantaua. Tim se apropie și el de necunoscut, lătrând o dată, ca și cum și-ar fi făcut datoria, apoi se vârî sub tejghea.

Drumețul nu scoase nicio vorbă. Ochii îi luceau straniu și deodată se prăbuși pe un scaun, fără să dea drumul valizei. Bătrânul Matheo înțelese și i-o desprinse ușurel din mână. Aduse din casă un prosop, cu care îl șterse pe față și pe păr, fără să întâmpine vreo împotrivire.

— Rămâneți mai multă vreme la noi? întrebă hangița.

Răspunsul întârzie. Omul încremenise în poziția în care căzuse pe scaun. Respira des, întretăiat, și avea o fizionomie chinuită. Din când în când, un fior îl zguduia din creștet până-n tălpi. N-auzea decât viforul de afară și încă cu mult mai tare de cum îl auzeau ceilalți. Îl purta în el. După un timp, pe care n-ar fi știut să-l măsoare, vorbele Delidei ajunseră, în sfârșit, până la conștiința lui.

— Mult... timp? spuse el și buzele înțepenite i se mișcară anevoie. Da... poate... signora... Sunt doctorul Fernando de Silva și... v-aș ruga... să-mi închiriați... Turnul Verde...

Delida îl privi uluită. Turnul Verde era o anexă izolată a hanului, care adăpostise pe vremuri un far. De unde auzise străinul de turn?

— Avem aici, la han, camere mai bune, signor. În turn n-o să prea

găsiți confort, încercă ea să-l înduplece.

Doctorul zâmbi, privind-o pe Delida prin pânza istovirii.

— Voi avea în schimb liniște. Și am nevoie de foarte multă liniște... Un prieten mi-a vorbit despre Turnul Verde.

Ochii îi căzură pe rochia hangiței. Mai multe ace de cusut, cu ațe de diferite culori – simbol al ospeției grijulii – erau prinse deasupra sânului stâng.

— Dacă doriți dumneavoastră!... se învoi Delida. Desigur, liniște e acolo câtă poftiți... Cu serviciul va fi mai greu...

— Înțeleg, dar nu sunt pretențios...

Hangița îl privi atent. Nu era unul dintre oaspeții cărora trebuia să le ceară plata înainte, deși nu i-ar fi stricat să mai „facă ceva bani“, cum obișnuia să spună. Parcă ghicindu-i gândul, doctorul adăugă:

— Faceți-mi deocamdată socoteala pentru două săptămâni – casă și masă. Plătesc, bineînțeles, înainte.

Delida se duse la tejghea și începu să socotească.

Ochii lui de Silva cuprindeau cu-ncetul încăperea. Toate obiectele străluceau de curățenie și o ordine desăvârșită domnea în fiece colțișor, ca-ntr-o locuință olandeză.

Mirarea îi fu întreruptă de apariția neașteptată, în capul scării, a lui Mil Tridolo. Acesta coborî primele trepte cu pași săltăreți, parcă dansând, dar se opri brusc, speriat, când îl zări pe doctor. Făcu imediat cale-ntoarsă. De Silva tresări la rându-i și-și duse palma la frunte, ca pentru a se feri de-o arătare. Fața îi căpătă o expresie neașteptată, în care se amestecau spaima unei fiare hăituite și o furie cumplită. Totul dură foarte puțin, căci Tridolo se retrase în camera sa.

— Un ceai fierbinte, signor? întrebă, papa Matheo, care între timp se apropiase ocrotitor. Vi-l facem degrabă.

— Mulțumesc. Mi-ar prinde bine. Fierbinte și tare, dar fără rom.

Papa Matheo se duse în bucătărie și începu să vorbească tare cu o tânără care ținea o carte în mână. Prin geamul translucid, doctorul distinse silueta delicată a fetei, mișcându-se agil. Alături de ea, umbra mică și greoaie a hangiului părea să se agite caraghios. Era un joc ciudat, un fel de dans, în care tinerețea și bătrânețea, grația și stângăcia se confruntau. De Silva privea atent, cu ochii larg deschiși, trezit deodată din toropeală. De la făptura aceasta, numai de la ea – i se păru lui că ghicește – venea curățenia și rânduiala impresionantă a hanului!

Matheo se întorsese la tejghea și deschisese un roman polițist.

— Margeritta! Mai repede ceaiul! strigă Delida, apropiindu-se

zâmbind de oaspetele ei, cu nota deja încheiată.

— Îndată, mătușă! răsună glasul tânăr și limpede al fetei, și doctorului i se păru dintr-o dată că încăperea s-a umplut cu tot azurul cerului, azurul unei zile foarte îndepărtate...

2. CAMERA Nr. 9

Trecuseră aproape două săptămâni și ciclonul se potolise cu totul. Oaspeții se înmulțiseră, dar o neliniște ciudată domnea în tot hanul. Căldura apăsătoare a zilei o toropise pe Delida Alvarez, iar acum, spre seară, era profund tulburată de cele ce-i povestise agentul fiscal. Cuvintele lui îi răsunau în urechi ca o poezie învățată pe dinafară:

— Așa ceva n-am mai pomenit, signora Alvarez! Mă dusesem la Turnul Verde să măsor încăperile, pentru verificarea impunerii dumneavoastră. Am sunat: niciun răspuns. Auzeam cum țârâie soneria, auzeam pași înăuntru, dar nimeni nu venea să-mi deschidă. Am început să bat; cred că am bătut vreun sfert de oră. Apoi, deodată, ușa s-a deschis brusc și doctorul dumneavoastră a ieșit afară... cu pistolul întins. Închipuiți-vă cum m-am speriat! Avea ochii sticloși și vocea îi venea parcă din altă lume: „Ce vrei cu mine?! Să-mi furi conștiința? Pieri, sau trag!“

Ce vorbe fără noimă! N-am așteptat să-mi spună de două ori. Era limpede că nu glumea, dar nici nu părea în toate mințile. Păcatele mele, cum să-i fur eu conștiința, signora? Ce-o fi vrut să spună?

În sala mare, masa fusese servită celor mai mulți clienți, și hangița o lăsă pe Margeritta să termine singură treaba. Porni, obosită, spre dormitorul ei, aflat în fundul hanului, la capătul unui coridor lung și întunecos. Pe când îl străbătea abătută, i se păru că o lumină mică joacă afară. „Mai vine oare vreun mușteriu, sau... poate că doctorul de Silva vrea să plece?“ își spuse ea.

Ieși din han, pe ușa laterală. Lumina pe care o zărise era aceea a unei lanterne, dar nu se apropia, ci se depărta de han. Recunoscu mersul săltăreț al lui Tridolo, un mers de om șmecher și descurcăreț, care învârte un trafic nu tocmai curat. Geanta i se balansa în mână la fiecare pas. Își aminti spusele lui. În seara aceea, avea o întâlnire de afaceri la Valles, orășelul cel mai apropiat, unde urma să și înnopteze. Deodată, din bezna unui zid se desprinse o altă umbră, și Delida recunoscu spatele curbat și mersul ca de maimuță al lui Fario. Îl urmărea pe Tridolo, apropiindu-se uneori mult de el, de parcă ar fi vrut să-i ia ceva și ferindu-se să fie văzut. Hangiței i se păru apoi că se pregătește să sară asupra lui Mil, dar intenția aceasta nu fu decât schițată. Tridolo simțise oare ceva? Se întoarse de câteva ori, se opri în loc ca să asculte, dar de fiecare dată Fario nu era nici de vă-zut, nici de auzit. Mil își continuă mai departe drumul. Cobora tot

mai repede, și silueta lui se pierdu în întuneric.

După puțin timp, Fario reveni în preajma hanului, și Delida distinse cu ușurință că ținea în mână un mic obiect tubular, la care se uita mereu. I-l luase oare lui Tridolo? Hangița se trase în lături, și individul intră, cu dezinvoltură în casă, fără s-o observe. Curând îl urmă și ea. Se grăbi s-ajungă în camera ei. Când deschise ușa, îl zări pe papa Matheo șezând în fotoliul său preferat, învăluit în norul fumului de pipă.

Întâmplările petrecute în ultimele zile o descumpăniseră pe Delida Alvarez. Îi plăcea să țină ferm în mâinile ei conducerea hanului, să știe tot ce se petrece la „Oliver Cromwell“, dar cursul întâmplărilor devenise atât de încâlcit, încât sensul multor lucruri îi scăpa. Și totul începuse numai de la venirea acestui doctor bizar, care locuia în Turnul Verde! Acum și Tridolo devenise enigmatic, ca și raporturile lui cu ceilalți oameni.

În cei douăzeci de ani de când ținea gospodăria aceasta din insula T. a arhipelagului Antilelor Mici, hangița adăpostise mii de oameni: indivizi de toate soiurile, cu care se obișnuise până la urmă. Ajunsese să-i categori-sească destul de ușor, câteodată de la prima vedere: marinari, muncitori, fermieri, avocați, agenți comerciali, contrabandiști, ingineri, escroci, femei de moravuri ușoare și așa mai departe. Le cunoștea gusturile, știa cum să le afle felul și, după câteva zile de ospeție la han, privea prin ei de parcă ar fi fost transparenți. Doctorul însă nu era ușor de pătruns. Nu izbutise nici măcar să afle ce căuta în insulă și ce-l făcuse să închirieze tocmai Turnul Verde. De Silva – care plătise, fără să se tocmească, suma cam umflată, pretinsă de Delida – pusese, în schimb, niște condiții foarte severe, menite să-i închidă, într-o armură grea, singurătatea. Hangița îi aducea mâncarea numai o dată pe zi, lăsându-i-o în fața ușii, așa cum se înțeleseseră. Își făcea singur curat în încăperile turnului. Seara pornea într-o plimbare de un ceas, două, pe țărmul mării, mereu la aceeași oră și indiferent de vreme.

Delida Alvarez încercase în fel și chip să afle cu ce se ocupă doctorul în ceasurile petrecute numai în casă. Uneori, când treburile îi îngăduiau, se încuia într-o cămăruță de la mansardă și iscodea îndelung ferestrele Turnului Verde, cu ajutorul unui vechi binoclu de campanie, găsit în podul hanului. Perdelele fund de obicei trase, observațiile pe care izbutea să le facă erau însă mult prea sărace pentru curiozitatea crescândă a hangiței. Constatase totuși că, la anumite ore din zi, de Silva făcea, cu geamul deschis, exerciții de gimnastică și de respirație. Îl mai văzuse citind, scriind, ascultând muzică la un magnetofon minuscul, manevrând

nişte aparate ciudate sau făcându-şi singur injecţii. Observase, de asemenea, că atunci când se plimba pe plajă se ferea de unii oameni, făcând ocoluri mari, de-ndată ce-i zărea. La câteva zile după sosirea sa la „Oliver Cromwell“, doctorul primise prin poştă o lădiţă, pe care drumul o deteriorase. Înăuntru, Delida nu descoperise însă decât vrafuri de cărţi şi nişte aparate, aducând cu cele medicale.

— Singura vietate care pătrunde la el este jigodia ta! îi spuse, cu necaz, Delida hangiului.

— L-a îndrăgit pe Tim! observă Matheo, înduioşat. Şi câinele îl iubeşte... Ştii cum au devenit prieteni? Într-un rând, pe plajă, s-au întâlnit întâmplător. Tim vâna şoareci, ca de obicei. Faţă în faţă cu câinele, doctorul mi s-a părut atunci colosal de înalt. Mi-era teamă că Tim o să-l muşte – ştii tu cum e el uneori – dar Silva a întins, fără teamă, mâinile spre el, ca-ntr-o chemare. Câinele s-a apropiat cu paşi mici şi s-a lipit de doctor. Niciodată nu l-am văzut purtându-se aşa cu un străin. În seara aceea, i-am zărit intrând pentru prima dată împreună în Turnul Verde...

Hangiţa ştia de-acum toate acestea. Mai aflase că doctorul se împrietenise cu copiii pescarilor din Arilla, cărora le dădea cadouri şi le făcea jucării. Dar mai ştia că există şi o altă faţă a talerului. Nu-i scăpase duelul aprig de priviri dintre Silva şi Tridolo, iar păţania agentului fiscal era, neîndoielnic, foarte semnificativă. Un om al contrastelor: când calm, când violent, cu izbucniri stranii şi de neprevăzut.

— L-ai privit bine în faţă când a intrat atunci în han? îl întrebă brusc Delida pe soţul ei.

— Sigur că da! Nu-i un derbedeu ca alţi clienţi ai noştri. Un om de soi, ce mai...

— Doar asta ai văzut? insistă hangiţa.

Femeia îşi răsucea nervoasă verigheta groasă. Într-o vreme, acest gest era menit să arate celorlalţi cât de mult aur purta ea pe deget, dar cu timpul devenise un năravi. Şi hangiul avea o asemenea verighetă, numai că unii spuneau că inelul era singura asemănare între cei doi soţi.

— Ce să mai văd? Nu pricep!

— Ochii lui, Matheo! Ochii! I-ai privit bine?

— Cum să-ţi spun? Mi s-au părut fermi, dar buni, tare buni.

— Mai e ceva, Matheo, şi ăsta cred că-i lucrul cel mai de seamă. În ochi şi pe chipul lui joacă dese prefaceri, ca-ntr-un caleidoscop... Ascultă, Matheo, dacă te uiţi la el cum trebuie... e asemenea unui cameleon: îţi pare mereu altui.

— Ce tot îndrugi acolo, femeie? L-ai văzut o singură dată în faţă,

și-l crezi în stare de cine știe ce.

— Așa-i, o singură dată, atunci când a sosit la han, dar trecerile de pe chipul lui nu mi-au scăpat. Sunt sigură că am citit pe fața lui chinuită și altceva decât dorința de-a se odihni, ca un sihastru, într-un turn. Mi-am zis, într-o vreme, că n-o fi medic, ci actor, și că se gândește mereu la rolurile lui viitoare sau trecute.

— Dar nu l-ai văzut decât o singură dată! repetă îndârjit hangiul, pe care ciuda îl făcu să izbucnească într-o tuse istovitoare. Actor?... Și el, Matheo, visase cândva, în prima lui tinerețe, să se facă actor...

În acel moment, de-afară se auzi un zgomot puternic, provenit parcă de la un obiect în cădere. Hangița ieși din odaie cu pași precipitați. Ușa dinspre sala mare a hanului, unde Margeritta strângea de la mese, era deschisă. Zgomotul nu venise însă de acolo.

Ajunsă în fața clădirii, Delida privi atentă în toate părțile. În depărtarea mării, distinse un barcaz stingher, înaintând prin undele argintate, iar în Turnul Verde o singură fereastră mai era luminată.

Dădu înconjur hanului, fără să descopere ceva deosebit. Voia tocmai să se întoarcă în casă, când un nou zgomot, de astă dată precis, cu rezonanță metalică, îi atrase atenția. Trecu pe sub o boltă și pătrunse în curtea interioară a hanului. Aci era destul de întuneric și-un timp nu distinse nimic demn de luat în seamă. Deodată însă i se păru că jos sclipește ceva. Se aplecă și, pe o lespede, zări un briceag deschis. Îl luă cu teamă în mână și-l privi. Era un briceag fin, de argint, cu mai multe lame. Îi amintea ceva, pe cineva, dar n-ar fi putut spune unde-l mai văzuse.

Își ridică privirile spre șirul de ferestre ale camerelor de la etaj și simți cum un fior îi străbate tot trupul. Pe bordura îngustă de sub geamuri, chiar deasupra locului unde găsise briceagul, umbră se agita. La început i se păru că-i Luca, dar mai apoi își dădu seama că era un individ mult mai subțire și mai înalt. Un spărgător? Vru să cheme după ajutor, dar se stăpâni, încercând să distingă mai întâi ce face răufăcătorul. Avea tot timpul să strige după ce acesta va pătrunde în cameră. Se trase deci sub boltă, ca să nu fie cumva zărită, și aștepta.

Individul încerca să deschidă fereastra, cu mișcări repezi, servindu-se de un instrument pe care Delida nu-l putea desluși. Era îmbrăcat într-un fel de trening-salopetă. Hangița vru să stabilească la fereastra cărei camere se găsea, și numără geamurile de câteva ori, încurcându-se însă din pricina emoției. Își dădu seama până la urmă că era vorba de camera nr. 9, ocupată de Mil Tridolo. Cineva voia deci să-l jefuiască, poate ca să-i ia obiectele cu care făcea negoț sau să-i sustragă

cine știe ce hârtii! Era hotărâtă să intervină, în momentul când individul va fi intrat deja în încăpere. Nu va striga, cum plănuise la început. Se va duce direct în sala hanului, de unde se va întoarce cu câțiva mușterii. Împreună vor intra în camera nr. 9. Îl vor surprinde pe infractor asupra faptului. Îl vor imobiliza, și-l vor chema telefonic pe subcomisarul Lucio Vargas. Nu era pentru prima dată când proceda în felul acesta...

Omul de la fereastră devenise nervos. Manevra deschiderii geamului nu-i reușea și pentru hangiță deveni evident că nu avea de-a face cu un profesionist al spargerilor. N-ar fi fost exclus să abandoneze. Îl zări scotocindu-se prin buzunar. Scoase o altă unealtă mică, ceva care aducea cu un pistol. Se auzi un zumzăit slab și o ghirlandă de scântei lumină, câteva momente, curtea interioară. Mâna înmănușată a individului trase geamul care, în sfârșit, se deschise. Dar necunoscutul nu intră înăuntru, cum se așteptase Delida. Vârî doar un obiect în odaie, așezându-l probabil pe măsuța de lângă fereastră și închise geamul la loc. Acum, în sfârșit, Delida îl recunoscu. Era Fernando de Silva! Doctorul se strecură cu mișcări repezi de-a lungul pervazului și coborî în curtea interioară, pe scara de incendiu. Se aplecă să caute ceva, probabil briceagul, dar nu-l găsi și se grăbi să dispară. Cu inima bătându-i să se spargă, hangița se urni din locul unde parcă înțepenise. Pătrunse în clădirea hanului și urcă la etaj pe scara de serviciu. În fața camerei nr. 9 ezită puțin, apoi introduse cheia în broască și o întoarse brusc. Raza palidă de lumină, ce pătrunse de pe coridor, căzu pe o pată roșie de lângă fereastră. Delida se dădu un pas înapoi, gata să închidă ușa la loc, dar curiozitatea fu mai tare decât spaima. Răsuci comu-tatorul și o lumină puternică inundă încăperea. Pe măsuța de lângă fereastră nu era decât o hârtie roșietică, de formă neregulată, parcă ruptă dintr-un ambalaj. Se apropie și citi cele câteva cuvinte scrise cu litere albe de tipar, menite să ascundă pe autor: „PLEACĂ! ȘI CÂT MAI CURÂND. ALTFEL EȘTI PIERDUT! VRACIUL DIN M.“

Abia acum Delida își dădu seama că în cameră era un miros ciudat, greu și amețitor. Deschise dulapul. Sub un morman de rufe, descoperi o cutie metalică, destul de mare, cu perforații, încuiată cu grijă. De acolo răzbătea mirosul. Probabil că în cutia zăvorâtă se afla „marfa“ lui Mil. Îl categorisi iute pe Tridolo drept contrabandist, dar asta nu explica însă de ce doctorul voia cu orice preț să-l îndepărteze. Și nici ce semnificație avea porecla: „Vraciul din M“.

Hangița părăsi repede încăperea, încuind-o cu grijă. La plecare i se păru că cineva o pândește la capătul coridorului. Pe Matheo îl găsi

moțăind, dar venirea ei îl trezi. Hangiul o auzi bombănind:

— Și mai face pe bolnavul; pretinde că vrea să se vindece...

— De ce nu-l crezi, Delida? protestă hangiul. N-ai zis chiar tu, în seara venirii lui, că pare cel mai cinstit om din lume?

— Am greșit... Ce știi tu! Dacă ar fi fost bolnav s-ar fi internat într-un sanatoriu... Trebuie să fie un om certat cu legea! Asta-i! Poate că e un ucigaș din imprudență. De fapt n-am nimic împotriva lui, am adăpostit la han destui d-ăștia, și-am păstrat chiar taine mai mari, dar de ce se ferește de mine?

Delida arătă spre un sertăraș mascat în perete, al cărui rost numai ea și Matheo Alvarez îl cunoșteau.

— Ce n-ar da poliția să-și vâre nasul aici, măcar pentru câteva ceasuri! spuse ea, zâmbind satisfăcută.

În sertăraș hangița alcătuise, cu o curioasă pasiune de colecționar, un adevărat „fișier“ al mușteriilor celor mai interesanți. Erau trecute acolo datele lor personale, o biografie sumară. împrejurările în care veniseră la „Oliver Cromwell“, în sfârșit, câți bani lăsaseră de fiecare dată la han.

— Ce-ai cu el? ripostă Matheo, poticnindu-se ușor în vorbă.

— Hangița trebuie să-și cunoască clienții, altfel nu merge treaba... Dac-ar fi fost după tine, demult dădeam faliment.

— Asta-i drept! spuse Matheo abătut.

Aburii alcoolului nu-l împiedicau să-și amintească trecutul. Revăzu zilele când o cunoscuse pe Delida. Pe la douăzeci și opt de ani, se trezise pe neașteptate cu o moștenire bunicică. Risipitor peste măsură, tocase în numai câteva luni trei sferturi din această avere nesperata, fără ca măcar să se îmbrace cumsecade. Delida, ceva mai în vârstă decât el și divorțată, îi ieșise tocmai atunci în cale. Își amintea cum o văzuse întâia oară într-un restaurant, unde el chefuia cu niște prieteni de ocazie. Delida ședea la masa alăturată. Îl izbise faptul că, înainte de a da comanda, își copiase din lista de bucate felurile pe care voia să le ceara, cu prețurile lor, pentru a ști dinainte cât o să o coste consumația și a evita orice înșelătorie, iar la sfârșitul socotelii adăugase și bacșișul. Nu-i apăruse ca o femeie frumoasă: trăsăturile îi erau destul de aspre și pe deasupra era prea corpolentă. Cu toate astea, o găsise atrăgătoare. Îl iubise vreodată Delida sau „pusese ochii numai pe banii mei?“ se întreba papa Matheo. N-a știut-o niciodată. El i se supusese, așa cum te supui unei voințe mai puternice, doritor să simtă un pământ sigur sub picioare, să arunce ancora într-un port, evitând naufragiul care îl pândea inevitabil. După câțiva ani, în care timp Delida pusese capăt irosirii restului de moștenire, cumpăraseră de la

un englez, la un preț convenit după multă tocmeală, hanul „Oliver Cromwell“ și de atunci contul la bancă al celor doi soți se rotunjea, în fiecare trimestru, cu o sumă frumușică.

Vorbele Delidei îi rupseră șirul amintirilor:

— Uneori nici nu știu de ce-mi pierd vremea pălăvrăgind cu tine... Mâine se împlinesc cele două săptămâni pentru care doctorul mi-a plătit. Va veni să-mi aducă banii pentru perioada următoare. Îl descos eu atunci!

Matheo oftă adânc și din oftat dădu în tusea lui înecăcioasă, pe cate o potoli, ca de obicei, în batista cadrilată.

— Lasă-te mai bine păgubașă, Delida. Cine știe ce amărăciune o fi în omul ăsta. Poate că a pierdut pe cineva care însemna totul pentru el, poate că l-a obosit greul și tumultul vieții.

— Trăiești parcă pe altă lume decât cea adevărată, Matheo! spuse Delida, cu gândul la biletul roșu.

Hangița se dezbrăcă și stinse lumina. Afară, în noapte, pe plaja imensă și goală, două umbre, un om și un câine, lunecau pe nisipul care scânteia în bătaia lunii. Omul, înalt și subțire, mergea cu pași apăsați, egali. Câinele, dimpotrivă, alerga când înaintea, când înapoia lui.

— Cum îl mai iubește Tim! spuse Matheo, și ochii-i scânteiară. E un om de ispravă, Delida, ți-o spun eu!...

Hangița nu-i răspunse. Poate că nici nu-l auzise. Urmărea, atentă, fiecare mișcare a doctorului Fernando de Silva.

3. COȘMARUL LUI MIL

— Marș! Marș d-aici! Dac-aș avea un topor în mână, ți-aș despica căpățâna!

Niciodată nu fusese Delida Alvarez mai furioasă pe „jigodia lui Matheo“, care încasă, cu acest prilej, câteva picioare zdravene. Câinele venise la ea cu un plic atârnat de gât. În plic erau banii de la doctor și o scrisoare, în care acesta ruga insistent să fie respectate condițiile de găzduire stabilite la început. Astfel se năruia planul hangiței de a-l descoase la plata chiriei.

Ora prânzului, când urma să-i ducă lui de Silva masa, lăsându-i-o în fața ușii turnului, se apropia. Hotărî să nu i-o mai ducă ea, ci s-o trimită pe Margeritta. Trebuia neapărat convinsă! Poate că Margeritta nici nu se va opune. În câteva rânduri, o văzuse la fereastra bucătăriei privind spre fosta clădire a farului. Într-un rând, o auzise vorbind cu Matheo despre doctor. Îl admira pentru sobrietatea și distincția lui, pentru curajul și tenacitatea de care dăduse dovadă la venirea în han, pentru bunătatea care-i câștigase dragostea copiilor.

Gândindu-se la toate acestea, hangița o porni spre camera fetei, când zgomotul pașilor unui om care fugea îi atrase atenția. Îl zări prin geam. Într-o mână ținea o valiză, în cealaltă geanta și era extrem de neglijent îmbrăcat. Poalele mantalei îi fluturau ca niște aripi. În goana lui, Mil Tridolo – hangița îl recunoscuse – părea o orătanie înspăimântată, urmărită de o pasăre de pradă. Primul gând al Delidei fu că Tridolo nu-i plătise chiria pe ultimele zile. Curios! Mil nu-i păruse omul care să plece fără să-și achite nota.

Fugarul ajunsese de-acum prea departe ca să mai alerge după el. Putea să anunțe, e drept, poliția, dar pentru asta mai avea timp. Hotărî să urce în camera lui.

În încăpere domnea o dezordine de nedescris. Câteva obiecte păreau uitate sau abandonate. Un pulover, o trusă de toaletă, o mapă elegantă de plastic, un creion automat ș. a. zăceau aruncate pe pat și pe scaune. Pe masă, într-un plic verde, erau banii de chirie, însoțiți de un bilet prin care Mil își cerea scuze pentru plecarea sa precipitată.

Delida Alvarez deretică repede prin odaie. O încercau fel de fel de gânduri. Își aminti de veselia lui Tridolo la întoarcerea din oraș, după noaptea petrecută la Valles. Îi spusese că „învârtise strașnic“ afacerile. Îi adusese chiar și-un buchet de flori. Hangița remarcase aspectul pântecos

al genții sale. Asta se întâmplase pe la ora zece dimineața. Iar acum!...

Era aproape sigură că pricina fusese biletul roșu: „Pleacă. Și cât mai curând. Altfel ești pierdut! Vraciul din M“. Dar ce înțeles și ce putere misterioasă aveau aceste cuvinte? Lângă piciorul fotoliului, hangița zări un obiect cilindric. Se aplecă și ridică un tub metalic, în care se afla hașiș. „Contrabandă de stupefiante!“ șopti Delida Alvarez.

Ieși din odaie. Ajunsă la capătul coridorului de la etaj, privi drumul unde dispăruse Mil Tridolo. Era același drum pe care venise, cu două săptămâni în urmă, doctorul. Cobora printre stânci, până pe plajă, iar de-acolo începea să urce ușor, spre o pădure în care se pierdea. „Curând va fi la Valles“, își spuse Delida, fără să bănuiască cât de mult se înșela.

Pe Margeritta o găsi în camera ei, citind un roman.

— Ascultă, Margeritta, i se adresă Delida Alvarez hotărât, te vei duce astăzi la doctorul de Silva cu masa...

— Atenție, Fario! Îl văd! șopti Luca. Amândoi se ascunseră după trunchiul uriaș al cedrului. Execută-ți figura precis!

Fario nu răspunse. Trupul i se încordase și privea concentrat doar spre omul care se apropia. Pașii răsunau ritmic, stârnind frunzișul uscat al pădurii. În sfârșit, drumețul trecu de ei.

— Acum! porunci scurt Luca. Fario țâșni ca un cimpanzeu, sărindu-i lui Tridolo, pe la spate, în cârcă. Cu genunchii îi prinse mijlocul într-o strânsoare de clește, iar cu mâinile îi înlănțui gâtul până la sufocare. Fără un geamăt, Mil scăpă bagajul din mâini și se prăbuși la pământ. Luca, ivit din umbră, îi puse repede călușul în gură și îi legă mâinile la spate. Controlă apoi valiza și geanta și le închise la loc, cu o mină satisfăcută.

Puseseră mâna pe hașiș, aurul verde al contrabandiștilor de stupefiante, și încă pe o cantitate neașteptat de însemnată!

Mai aveau însă o socoteală cu Tridolo. Porniră toți trei prin pădure, părăsind drumul care ducea spre Valles și-o apucară pe o potecă care tăia desișul. Contrabandistul mergea resemnat, în direcția care i se indicase, cu capul în pământ. Înaintară așa preț de vreo jumătate de oră, până ajunseră la o carieră de piatră părăsită. În scobitura unei stânci înalte, cenușii, se afla o veche magazie, închisă de o poartă de fier. Urcară până acolo. Luca o descuie și Fario îl împinse cu brutalitate pe Mil Tridolo înăuntru. În încăpere, un pat de fier acoperit de o pătură zdrențuită, o masă rotundă și câteva taburete de fier alcătuiau întreg

mobilierul. Aci Fario îi puse lui Mil cătușele, prinzându-le cu un lanț de capătul unui perete de piatră.

— Acum așează-te, pușlama! zise Luca și-i scoase călușul. Dacă țipi, îmi e totuna – te-aud doar fiarele pădurii!

Tridolo privi îngrijorat la colosul din fața lui.

— Ce vreți de la mine? bâigui el în cele din urmă.

— Uite ce e, tinere, zise Luca, cu un glas rece. Cu noi poți să scapi ieftin, dar poți s-o și pățești!

Mil știa că banditul nu glumește. Barba lui ascuțită, clătinându-se la fiecare vorbă rostită, parcă-l amenința.

— Ce v-am cășunat eu? Nu m-am amestecat cu nimic în planurile voastre, protesta el.

— De unde știi ce planuri avem noi?! tună Luca. Poate c-am venit aici doar să ne odihnim.

— Firește, firește – aprobă umil, Tridolo. Dar... cum ne-am putea înțelege? Vreți să împărțim hașișul? Are o valoare destul de mare. La San Francisco poate fi vândut cu...

— Proști ne mai crezi! îl întrerupse Fario, hohotind și, ca întotdeauna, râsul îi deforma chipul.

— Hașișul e al nostru tot, signor Tridolo, spuse ironic Luca. Asta nu se mai discută. Ne vei mai da, pe deasupra, legăturile de procurare și de plasare... dacă vrei să scapi viu.

Tridolo era acum alb ca varul. Legăturile acestea erau rodul străduințiilor lui de aproape un deceniu. O vastă rețea construită cu mare abilitate. Și ce garanție avea că, mărturisind, îi vor da drumul?!

— Nu am la mine numele și adresele celor cu care lucram, încercă el să se eschiveze. Mai vru să adauge ceva, dar pumnul lui Luca, ridicat amenințător, îl amuți.

— Ai afișat cumva acasă rețeaua pe perete? chicoti Fario.

— Deci asta e prima condiție, reluă Luca. Te interesează și cea de-a doua?

— Da... bineînțeles! șopti, stins, Tridolo.

— Uită-te aici, șmechere! Luca scoase din buzunarul de la vestă un bilet roșu: era copia celui lăsat de Silva.

— Înțelegi, Tridolo?! E nevoie de câmp liber aici. De Silva ăsta s-a plasat cam nepoftit la han și-i un tip mai mult decât suspect. Vrem să știm ce-nvârte și ce-a fost între voi.

Tridolo se prăbușise pe pat. Cea de-a doua condiție îi apărea și mai grea decât prima.

— Așa ceva să nu-mi cereți, spuse el, înspăimântat. Ce contează asta pentru voi? Nu are nicio legătură... Se întrerupse dintr-o dată, părându-i-se că pumnul lui Luca își ia din nou avânt.

Banditii îl priviră insistent. Pe fața lui zbuciumată citeau umbra unor întâmplări zguduitoare.

— Vă pot spune alte lucruri, care să vă intereseze, încercă el să argumenteze. Am studiat câteva magazine la Guatemala City și chiar o bancă, unde s-ar putea da destul de lesne lovituri. Am oamenii mei. Din nou se opri, speriat de privirea fixă a lui Luca.

— Silva te amenință, zise banditul, aspru. Cu ce te are la mână? Unde v-ați cunoscut și de ce vrea să scape de tine?

Contrabandistul primi întrebările ca niște lovituri de cnut. Începu să vorbească precipitat:

— L-am cunoscut la Ciudad de Mexico, acum un an. Lucra la unul din cele mai mari institute de cercetări medicale.

— Și altceva ce făcea? întrebă Fario.

— Nu știu, zise Tridolo, după o ezitare. Nu-mi amintesc...

— Iar tu? interveni Luca. Făceai comerț de stupefiante și încă ceva...

Tridolo îl privi uimit. Cum de-l dibuise Luca? Oare după spaima întipărită pe fața lui? Continuă să vorbească agitat, cu o voce pe care nu și-o recunoștea.

— Era prin august, într-o seară. Mă aflam într-un tripou de la periferie, când Silva, travestit ca muncitor zidar, s-a așezat la masa mea...

— Mai departe și mai repede! interveni Luca, nervos.

— Silva știa totul despre mine. Nu numai că lucram cu stupefiante, dar aflase și despre comerțul cu fete, pe care-l practicam de câtva timp. Cunoștea întreaga afacere, în amănunt. Știa până și numele tinerelor care muriseră, de parcă eu i le spusesem. Destul ca să mă trimită pe viață la ocnă.

— Și n-a făcut-o? întrebă Fario, mirat.

— Nu, n-a făcut-o! spuse Mil. Și nici bani nu voia... Ca să nu mă dea pe mâna poliției mi-a oferit un târg... Mil Tridolo se oprise iar. Ochii lui priveau dincolo de banditi, spre lumea unor întâmplări stranii și de neîndurat... Voia să mă supun... experiențelor lui, bolborosi el, cu un mare efort.

— Un sadic? întrebă Luca.

— Nu! Cu totul altceva, spuse Mil, din ce în ce mai tulburat. Zicea că experiențele lui vor ajuta la progresul omenirii, iar din mine vor

face alt om. M-a dus la institutul lui, unde unii îi spuneau „vraciul“. Dar... amândoi am păţit-o urât...

— Ce tot îndrugi acolo? Vorbeşte deslușit! îl repezi Luca.

— Nu pot, izbucni Mil, cu o violenţă neaşteptată. Ar însemna să retrăiesc tot coşmarul!

Brusc, Fario se uită la ceas şi-i spuse lui Luca:

— Bătrâne, e vremea! Ce facem?

Mil tresări speriat, temându-se că-l vor omorî pe loc.

— N-ai grijă, Tridolo, nu ţi-a sunat încă ceasul! îi râse Fario în nas.

— Ascultă, mânzule! adăugă Luca, cu vocea lui groasă. Eu şi Fario avem acum o trebuşoară de câteva ceasuri. Tocmai bine cât să-ţi aşezi mintea la limpezit. Ne aştepţi cuminte, îţi rânduieşti amintirile şi te pui să depeni tot firul. În schimb, mâine eşti liber... Fario, apropie masa de el, dă-i un creion şi hârtie!

Ieşiră afară.

— Afacerea cu haşişul o facem pe cont propriu! spuse Luca, pe un ton care nu admitea replică. Şeful n-are nevoie de stupefiante. Cu alte treburi ne-a trimis el pe-aci!

Coborau repede spre pădure şi paşii lor stârneau în carieră avalanşe de pietre, cu lungi ecouri.

4. OMUL DIN FAR

Doctorul Fernando de Silva își terminase exercițiile de gimnastică și, ca întotdeauna după ele, se simțea proaspăt și viguros. Se așeză pe fotoliul din dreptul geamului, care dădea spre mare, și luă de pe masă biletul pe care i-l adusese Tim. Îl mai citi o dată, apoi îl arse la flacăra unui chibrit. Îl știa de-acum pe dinafară: „Fereşte-te de nevastă-mea. Așa e ea, în toate își vâră nasul. Acum vrea să afle neapărat de ce fugi de lume“. Matheo Alvarez.

De fapt, nu înțelegea de ce nu-l lăsa femeia asta în pace. De când se afla în Turnul Verde se simțea mai bine. Tratamentul aplicat și viața ordonată pe care o ducea îi restituiau treptat personalitatea primejduită. Nu mai suferise nicio cădere. Uneori avea, ce-i drept, izbucniri pe care nu izbutea să și le stăpânească, sau simțea că începe să se piardă, dar se oprea la timp. Începuse chiar să-și reia munca științifică. De Mil se temuse cel mai mult, însă după avertismentul pe care i-l dăduse, era convins c-o va șterge, dacă nu o și făcuse. Fără să știe bine de ce, cel mai tulburat era când se gândea la fata din han, la Margeritta. Oare o iubea? Și în acest caz... avea dreptul s-o iubească?...

Când întâlnise, în câteva rânduri, pe plajă bărbați – obiectul experiențelor sale de odinioară – crezuse că iar vor începe crizele. Dar cuirasa psihică se mai refăcuse, cel puțin în parte și izbutise să înlăture pericolul, printr-un mare efort de voință. Și tocmai acum afla că cineva se apucase să-i scormonească existența, cu o cruzime stupidă! De altfel, Delida Alvarez nu era singura pentru care el constituia o preocupare. Fario și Luca îl urmăriseră și ei, de câteva ori, în plimbările sale pe plajă, iar de două zile zărise pe un alt individ, un tip gras și înalt, cu un trup aproape cilindric, dând târcoale farului.

Ce putea să facă? Să plece din acest refugiu ideal?

Se apucă să-i scrie prietenului său din București, neurologul Virgil Albin, cu care studiase împreună în Austria. Îl chemă să vină cât mai grabnic în insulă. Împreună cu Virgil făcuse doar primele experiențe bazate pe ipoteza aceea foarte îndrăzneață. El era unicul om care putea să-l înțeleagă deplin și să-l ajute să iasă din acest impas, specialistul cel mai apropiat de preocupările lui. Dar va veni oare la timp, ca să-l salveze?

Cine bătea la ușă? Era de-acum ora mesei?... Curios! De ce nu-i lăsa Delida, ca de obicei, mâncarea în fața ușii?! Deodată, își dădu seama

că la ușă nu se află hangița. Bănuia cu emoție apropierea altcuiva.

— Sunt eu... Margeritta!... răsună vocea de partea cealaltă a ușii. Vă cer iertare, de o mie de ori iertare...

Doctorul revăzu, fulgerător, în gând, fețele de mese albe ca zăpada, din sala mare a hanului, apoi niște mișcări ca de balet, proiectate pe geamul translucid al bucătăriei. „N-ar trebui s-o primesc!“ își spuse el, dar în aceeași clipă deschise larg ușa.

Margeritta intră repede, cu sufertașul sub braț. La invitația doctorului, se așează stânjenită pe scaunul ce-i fusese oferit. Nu cuteza să-și ridice ochii. Pe urmă, când reuși să-și revină, cercetă pe rând aparatele medicale, teancurile de note, scrise mărunt, așezate în două fișiere de carton, cărțile groase, răspândite mai peste tot în încăpere, creioanele rânduite într-o cutie de mahon. Doctorul era pentru ea stăpânul tuturor acestor minuni, el, prietenul copiilor de pescari, prietenul lui Matheo și al lui Tim! De Silva o învălui într-o privire blândă și Margeritta se întrebă, fără să vrea, dacă acest om era același care ridicase pistolul asupra pașnicului agent fiscal, același care uneori nici nu saluta oamenii întâlniți pe plajă.

— Signorita, spune-mi, ce s-a întâmplat?

— N-am vrut să vin, credeți-mă, începu să vorbească repede Margeritta. Vă respect atât de mult! Însă mătușa... ea m-a trimis să vă iscodesc...

— Tocmai pe dumneata? De ce?

Margeritta roși și doctorului îi păru rău că pusese această întrebare.

— Ce să-i spun, signor? Sfătuiți-mă! Când o roade curiozitatea, nu se lasă cu una, cu două.

— Știu eu?! Să născocim ceva. Uite, spune-i că m-ai găsit făcând experiențe de chimie, că ți-am arătat cum se auresc obiectele nemetalice și ți-am vorbit de un nou procedeu, pe care l-am inventat, menit să-mi aducă mulți bani.

Margeritta făcu ochii mari, apoi zâmbi îngăduitoare:

— N-o să mă creadă... Mai potrivit ar fi să-i spun că v-am găsit scriind o carte de știință, că mi-ați spus că nicăieri n-ați avut atâta liniște ca aici și-așa mai departe.

— Bravo, signorina. Nu prea semăn eu a inventator și nici a om de afaceri. Deci scriu o carte. Foarte nimerit!

Un timp se așternu tăcerea. Tim intrase în încăpere și se gudura la picioarele doctorului, apoi la ale Margerittei. Ochii fetei căzură, cu

aviditate, pe rafturile de cărți ale bibliotecii din perete.

— Îți place să citești? o întrebă doctorul.

— Iubesc mult cărțile. Am terminat volumele polițiste și de călătorii ale lui papa Matheo. Am citit și revistele ilustrate ale mătușii. Când un client al hanului uită o carte pe la noi, e sărbătoare pentru mine. Dar se întâmplă atât de rar! Vă închipuiți doar ce fel de oameni vin la han! Și, pe neașteptate, Margeritta se apucă să mimeze, cu un talent nebănuit, diferite tipuri de vizitatori, până ce doctorul izbucni în râs.

— Îmi împrumutați o carte? întrebă fata.

— După un asemenea spectacol de pantomimă, firește, glumi doctorul. Uite, pentru început ia-o pe aceasta. Sunt sigur că o să-ți placă!

Fața Margerittei strălucea.

— „Colas Breugnon“. Vă mulțumesc! Nici nu știți ce bucurie îmi faceți... Dar asta ce este? Citi: „Psihologia în zece lecții, de Fernando de Silva“... Dumneavoastră ați scris-o?!

— Nu-i cine știe ce. O expunere populară a problemelor moderne de psihologie.

— Mi-o împrumutați? întrebă Margeritta.

— Sigur că da, cu plăcere... Vii și mâine să-mi aduci mâncarea?

Întrebarea izbucnise atât de neașteptat, încât fata îl privi pe doctor surprinsă, cu sclipiri greu de tradus în ochi.

— Mâine? Da, signor... așa mi-a poruncit mătușa. N-o să vă deranjez! Pricep și eu ce înseamnă să ai o lume a ta, pe care vrei s-o păstrezi neatinsă.

În cuvintele fetei, doctorul recunoscu șlefuirea adusă de lectura cărților și, într-un fel, se bucură. Simțea că ceva nedeslușit îl împresoară.

— Ei bine, Tim, vii la papa Matheo sau rămâi cu domnul doctor? întrebă Margeritta șăgalnic, în timp ce cobora, alergând, aleea Turnului Verde.

Doctorul rămăsese în prag și-i făcea semn cu mâna. Tim scheună încet, apoi ridică botul în sus, urlând prelung, poate ros de ghimpele remușcării. Nu se mișcă din loc, semn că alegerea sa era făcută...

5. O NOUĂ PISTĂ

Se înserase când Fario şi Luca urcară iar spre magazia carierei de piatră.

— Aşteptarea i-a dezlegat sigur limba! spuse cel dintâi.

Luca nu-i răspunse. Îi făcu doar un semn şi Fario o apucă puţin spre stânga de potecă. Acolo, într-o gaură din stâncă, se zărea un obiect albicios. Banditul se aplecă şi meşteri ceva.

— E-n regulă, bătrâne! spuse el satisfăcut.

Intrară în magazie şi Fario aprinse o lampă de gaz. Mil Tridolo şedea pe un scaun. Pe hârtia din faţa lui aşternuse zeci de nume şi de adrese, înainte de se lăsase întunericul.

— Nu-i uşor să scrii cu cătuşe la mâini, dar te-nveţi! observă sarcastic Fario.

— Reţeaua completă?! întrebă aspru Luca.

— Toţi oamenii şi toate adresele! răspunse concis Mil.

— Înainte de a-ţi da drumul, o să le verificăm şi dacă ai trişat... s-a zis cu tine. Luca rostise aceste cuvinte mai mult ca să vadă cum reacţionează contrabandistul.

— N-am niciun ascunziş! zise Tridolo. M-aţi învins.

— Să zicem că prima condiţie e îndeplinită, Mil. Trecem la a doua! Ce ştii despre de Silva?... A fost în Brazilia?

— În Brazilia? Da!... Răspunsul venise repede, deşi pe Tridolo întrebarea-l surprinsese. Anul trecut, în februarie, a luat parte la o conferinţă medicală la Sao Paulo.

— Aha! Luca părea mulţumit de răspuns. Ţi-a vorbit vreodată de această călătorie? Încearcă să-ţi aminteşti cu ce fel de oameni s-a întâlnit şi cum îi chema.

— A cunoscut acolo mai ales artişti şi oameni de afaceri... Încerc să-mi aduc aminte numele lor... Gardini, Matano, Virella, Ortiz, Possa, Trabana...

Luca părea satisfăcut. Mai întrebă:

— Cu tine ce-avea? Ce s-a întâmplat între voi?

Situaţia în care se afla îi tocise lui Mil Tridolo nervii şi-l cufundase într-un soi de moleşeală. Totuşi, când începu să vorbească, în glasul său străbătu o emoţie vie.

— Experienţa aceea, de care v-am mai spus, asta a fost! Făcuse şi cu alţii experienţe, dar nu le dusese aşa de departe... Mai întâi mi-a

pătruns toate gândurile...

— Ce zici!? întrebă Fario, uluit.

— A izbutit să afle tot ce gândeam şi ştiam, de parcă mi-ar fi fost scris pe frunte... Pe urmă, nu ştiu cum a făcut, dar şi eu am ajuns să-i ghicesc tot ce avea el în minte. Gândurile lui năvăleau în mine, iar ale mele alergau spre el. Dar nu numai gândurile. Încerca să mă facă un „cetăţean cumsecade“.

Pe măsură ce vorbea, Mil se îmbujora şi glasul îi devenea altul.

— Descoperise, pesemne, un secret. Ne transmiteam unul altuia gândurile, felul de a fi, scopurile urmărite. Eram eu, dar eram şi de Silva. Şi el la fel. Făpturile noastre se contopeau. Asta nu cred că urmărise. Voise doar să facă nişte experienţe ştiinţifice şi pe deasupra să mă oblige să-mi lepăd năravurile, înrâurindu-mă, dar... A fost îngrozitor pentru amândoi, mai ales când am simţit nevoia să ducem unul viaţa celuilalt şi am pornit pe această cale. Cu greu am scăpat... De aceea ne-a fost groază unul de altul când ne-am văzut în seara aceea la han. De aceea a vrut să mă gonească cu orice preţ...

— Ştie să afle gândurile oamenilor?! întrebă, tot mai interesat, Luca.

— Fără nicio greutate! confirmă Mil. Şi credea că acest lucru îl poate duce foarte departe cu cercetările lui.

— Cu cercetările?! observă sarcastic Luca. Poate că avea şi alte scopuri...

Luca se ridică şi-i făcu semn lui Fario să-l urmeze.

— Bine, Mil. Acum o să plecăm. Daca lista este în regulă, mâine seară eşti liber ca pasărea...

Ieşiră. Afară se mai răcorise.

— Ce stai? Aprinde fitilul! spuse Luca, după ce coborâră câţiva paşi.

— Tot eu?! protestă, nesigur, Fario, dar sclipirea sinistră din ochii celuilalt îl făcu să amuţească. Mai controlă odată scobitura din stâncă, încredinţându-se că săculeţul de exploziv era acolo, apoi merse de-a lungul firului care pleca de la încărcătură. Îi aprinse capătul. Începură apoi amândoi să fugă şi se adăpostiră după o stâncă. Explozia cutremură cariera. Stânca în care se afla magazia se transformă într-un morman uriaş de pietre, zdrobindu-l, neîndoielnic, pe Mil Tridolo. Un nor uriaş de praf se ridică în sus şi, după un timp, se lăsă domol peste pădure.

— Nu fi aşa de îngrijorat, Fario! observă Luca ironic. Nu uita cât de des sunt zguduite carierele părăsite de asemenea prăbuşiri. Nimic

suspect, deci...

Porniră spre pădure. Luca continuă calm:

— Am aflat de la zevzecul ăsta de Mil că de Silva l-a cunoscut în Brazilia pe individul pe care-l aşteptăm noi aici... Poate că doctorul îl aşteaptă tot pe brazilian.

— Dar ghicitul gândurilor crezi că are vreo importanţă? Asta-i treabă de bâlci!

— Află ca e foarte interesant! Mai ales că-i învaţă şi pe alţii s-o facă... Ia închipuie-ţi c-ai şti câţi bani are în buzunar orice om întâlnit pe stradă. Ce zici?

Fario deschise ochii mari şi-şi spuse în sinea lui că Luca era cu adevărat mai deştept decât el.

— Te cred, bătrâne! zise el. Aşa ceva aduce munţi de aur...

6. UN INDIVID APROAPE CILINDRIC

Dispariția lui Mil Tridolo nu atrase nimănui atenția. Părăsise hanul cam precipitat, dar asta n-o știa decât Delida Alvarez. Cât despre prăbușirea de la carieră, subcomisarul Vargas nu-i dădu nicio importanță, căci în ultimul an se mai produseseră acolo două surpări. Fario și Luca erau liniștiți în această privință. În schimb, doctorul de Silva îi preocupa tot mai mult. Vedeau în el un concurent periculos pentru misiunea pe care Don Cristobal le-o încredințase și îi supravegheau, de aceea, orice mișcare, chiar și plimbările pe plajă, în care, uneori, îl însoțea și Margeritta.

Trecuseră câteva zile de la dispariția contrabandistului, când doctorul se duse la poșta din satul Arilla. Fario îl urmărise îndeaproape, fără să fie observat. Silva expedie recomandat mai multe scrisori, apoi plecă. După el întră Fario în sala poștei și se apropie de ghișeul unde mai înainte fusese doctorul. Ceru cu dezinvoltură plic și hârtie și se apucă să scrie iute o misivă. Teancul de recomandate pregătit pentru expediere era tocmai risipit în fața funcționarului de poștă, iar printre scrisori una îi atrase în mod deosebit atenția. Fario terminase tocmai de scris, când funcționalul se ridică de la ghișeu, îndreptându-se spre o altă încăpere. Puțin îi trebui banditului, aflat singur în fața ghișeului, ca să-ntindă mâna și să ia de pe masă scrisoarea care-l interesa. Închise apoi plicul conținând misiva sa, îl completă și îl dădu funcționarului care de-acum revenea, fără să bănuiască ceva.

Pe drumul de întoarcere, Fario era bine dispus și grăbit. Fredona neîntrerupt aceeași melodie veselă, pe care o auzise într-un local din Maracaibo, în Venezuela. Din când în când, scotea plicul sustras și se uita la el cu un aer de triumf. De data aceasta, Luca nu va avea ce să spună. Nu va putea decât să-l felicite. Citi adresa: „*Signor Mario de Farres y Possa, Sao Paulo...*“ Murea de curiozitate să deschidă plicul, dar se stăpâni. Se și vedea întinzându-i-l lui Luca și spunându-i: „Ce zici, bătrâne? Nu-i rău! Ți-am rezervat o plăcere rară: să-l citești tu cel dintâi...“ Evident, s-ar fi putut presupune că scrisoarea către Possa nu era dintre cele expediate de Fernando. Dar părea puțin probabil.

Ajunsese foarte aproape de han, și-și imaginase de zeci de ori convorbirea cu Luca, când deodată simți că se împiedică de un obstacol și căzu la pământ. În timpul căderii, văzu în dreapta silueta unui om înalt și destul de gras, aproape cilindric. Ceva vâjâi prin aer și Fario primi o

lovitură violentă în creștetul capului. Scoase un țipăt. În același timp, scăpă plicul din mână și simți că leșină. Ultimul lucru pe care-l mai sesiză fu o mână păroasă ce ridica scrisoarea. Dacă măcar ar fi apucat s-o citească!

Când se trezi, Margeritta era aplecată deasupra lui. Capul, pe care fata i-l legase cu o batistă, îl durea îngrozitor.

— Unde-i scrisoarea? fură primele lui cuvinte.

Margeritta îl privi fără să înțeleagă.

— Trebuie să vă duceți la han să vă odihniți! zise ea blând.

Fario se ridică anevoie, bâigui un „mulțumesc“ vag, și o porni spre „Oliver Cromwell“. Margeritta se întoarse destul de tulburată în poiana de unde alergase la strigătul lui Fario. Acolo, pe o mică cuvertură întinsă pe iarbă, o așteptau cele „Zece lecții de psihologie“ ale lui Fernando. Terminase de citit, în câteva zile, fermecătorul „Colas Breugnon“, pe care i-l și înapoiase, iar acum se înverșuna nu numai să citească, dar să și învețe micul manual de psihologie. Era scris la persoana întâia, pe un ton personal și expresiv, care-l făcea pasionant. Cititorul descoperea, alături de autor, tainele vieții sufletești. Adesea doctorul își istorisea în carte experiențele psihologice. Margeritta nici nu bănuise vreodată că toate aceste meandre ale cugetului și simțirii erau cercetate, uneori chiar măsurate!

Ajunse spre sfârșitul cărții, când descoperi câteva file scrise de mână. Primul ei gând fu să le pună la o parte, pentru a i le înapoia, necitite, lui Fernando. Dar titlul lor: „Note de completare“ o făcură să le parcurgă. Curând își dădu seama că prezentau un mare interes pentru înțelegerea omului din Turnul Verde.

«...Ceea ce m-a atras în studiul transmiterii gândului la distanță, de care unele persoane sunt în stare, nu a fost nicidecum cercetarea unui fenomen psihic excepțional, ci posibilitățile care mi se deschideau pentru cunoașterea omului. Noi nu știm, de pildă, ce se petrece în lumea psihică a copilului, ca și a bolnavului mintal grav, a nebunului. Dacă am putea descifra nemijlocit gândurile lor, viața lor lăuntrică, psihologia ar face un adevărat salt înainte, iar educația pe de o parte și vindecarea bolilor mintale pe de altă parte ar progresa imens. Mă pasionau, în această privință, perspectivele ce se ofereau pentru explicarea mecanismului, încă atât de tainic, al gândirii, pentru punerea în valoare a unor rezerve necunoscute ale creierului, pentru perfecționarea, pe această cale, a făpturii umane.

Într-o zi, a venit la mine un bărbat cu pronunțate însușiri de

telepatie, care izbutea să citească cu ușurință gândurile altor oameni și adesea să și transmită altora, la distanță, gândul său, desigur fără niciun aparat. M-am apucat să-l studiez temeinic și așa au început cercetările cele mai însemnate pe care le-am întreprins vreodată. Timp de doi ani, am lucrat asupra multor sute de oameni, dovedind însușiri telepatice, aproape exclusiv bărbați, deoarece aceștia au o mai mare stabilitate psihică. Am construit, reluând experiențe efectuate de savanți din mai multe țări, aparate care înregistrau așa-zisele „semnale de informare psihică“, „telepatemele“. Am ajuns, ca și ei, la concluzia că telepatia constă, în esență, în transmiterea și recepționarea de unde electromagnetice, de o intensitate foarte slabă, dar cu o bandă de frecvență foarte largă. În anumite împrejurări, creierul poale servi ca „post de emisie“ sau ca „post de recepție“. Am făcut mari progrese în ce privește explicarea și localizarea în creier a procesului emisiei telepatice, condițiile care o favorizează sau defavorizează, limitele ei și așa mai departe.

Mă aflam la poarta uneia dintre marile enigme ale științei, ale omului, și n-aș fi vrut cu niciun preț să dau înapoi. Atunci mi-am dat seama că, pentru a grăbi înțelegerea fenomenului telepatic, această însușire trebuie mult intensificată și că singurul subiect de experiență admisibil în această împrejurare eram *eu însumi*. Aceasta fiindcă numai eu puteam aduce mărturia cea mai completă și apoi fiindcă îmi dădeam vag seama că drumul acesta nu este lipsit de unele riscuri, pe care nu voiam să le arunc asupra altcuiva. Trebuia să încerc să-mi creez și apoi să-mi întăresc darul telepatic. Am început să-mi dezvolt deci „receptorul de gânduri“, acționând prin exerciții psihice, dar și chimic, prin injecții și prin radiații, asupra propriului meu creier. Multă vreme nu am obținut nici cel mai mic rezultat. Și apoi, brusc, probabil când influențele s-au acumulat, lumea din jurul meu s-a schimbat dintr-o dată. Timp de câteva zile am reușit să prefac aproape pe oricine întâlneam într-o făptură „de sticlă“. Era de-ajuns să-mi concentrez atenția și ajungeam să „recepționez“, aflându-i cursul gândurilor, ceea ce mi-a permis să întreprind cercetări psihologice foarte originale.

Învinsesem! N-a fost însă decât o biruință de scurtă durată, căci a intervenit boala. Deși încetasem să utilizez vreun stimulator chimic sau radiant, „receptivitatea“ mea a continuat să crească. Recepționam când voiam și când nu voiam, invadat de gândurile celorlalți, într-un vârtej nebun. Era destul să ies în stradă, și destinele celor din jurul meu mă împresurau, ca un furnicar...!»

Margeritta se opri din lectură. Inima îi bătea cu putere. Avea

dreptul să continue? Acum era prea târziu să se mai oprească. Aflase taina și... poate că va putea să-l ajute pe Fernando...

„Acesta a fost numai începutul, citi ea mai departe. Peste câteva zile, lucrurile au evoluat într-o altă direcție. O personalitate sau alta se impunea conștiinței mele. Fără să știu de ce, feluriți oameni pe care-i întâlneam în drum își revărsau gândurile, felul de a fi, asupra mea, copleșindu-mă. Împrumutam de la ei nu numai gândurile, ci și gesturile, țelurile, acționând de parcă n-aș mai fi fost eu însumi. Mă gândeam cu spaimă la ce s-ar fi întâmplat dacă aș fi întâlnit un om setos de sânge, un criminal, a cărui personalitate s-ar fi substituit personalității mele. În acest caz, nu mi-ar fi rămas de făcut nimic altceva decât să profit de un moment de luciditate și să mă autodistrug... Așa era să se întâmple în experiența cu Mil Tridolo...“ Aici notele se încheiau brusc, printr-o observație pe cât de categorică, pe atât de neașteptată: *Nu se publică în niciun caz!*

Margeritta își îngropă capul în palme și rămase multă vreme așa. Îi venea să plângă, să strige, să protesteze împotriva soartei nedrepte. Un vânt se ridicase dinspre satul Arilla, mai întâi domol, ușor, apoi din ce în ce mai intens, stârnind frunzișul pădurii.

7. LA CAPĂTUL SINGURĂTĂȚII

În după amiaza aceea, soarele nu mai era atât de torid. Doctorul ieșise pe furiș din turn, cu o cutie cafenie sub braț, strecurându-se printr-o ușă mascată, din peretele pivniței. Se gândi că trebuie să-i vorbească Margerittei, că așa era cinstit. Nu mai avea dreptul să-i ascundă că omul cu care se plimba pe plajă este un bolnav psihic. Își mai propusese în două rânduri să-i mărturisească adevărul, dar de fiecare dată prezența ei îl paralizase. Grăbi pasul. Priveliștea se schimba, pe măsură ce se îndepărta de ținutul de piatră pe care era clădit hanul. În apropierea pădurii de manglieri, observă că e urmărit și când privi înapoi, surâse fără să vrea. Delida venea cu mersul ei lăbărțat, ascunzându-se din când în când după câte o stâncă. În sfârșit, doctorul intră în pădurea deasă. O luă spre dreapta, mergând vreo jumătate de oră spre cursul apei. Pe alocuri, pădurea mai era răvășită de pe urma ciclonului.

Într-un târziu, auzi un zvon de glasuri vesele dinspre pârâu și apoi un strigăt ca de uliu – semnalul lui Giulio. Peisajul se lumină și Silva ajunse în poiana plină de flori. O ceată de pușți desculți, copii de pescari din satul Arilla, îi ieși în întâmpinare, cu strigăte de bucurie.

— Se-nvârte roata? întrebă de Silva.

Giulio, un băiat cu pielea brună, ceva mai măricel ca ceilalți – să fi avut vreo doisprezece ani – vorbi în numele tuturor:

— Strașnic merge, signor Fernando! Așa roată de apă nici meșterul Bepo nu știe să facă... Ați adus becurile colorate?

Doctorul bătu toba pe cutia de sub braț și copiii izbucniră în urale. Scoase mai întâi o pungă cu sandvișuri, bomboane și rahat și îi servi pe toți. Apoi ieșiră la lumină electromotorul miniatural și ghirlanda becurilor colorate. În scurt timp, se puseră temeinic pe lucru. Montau „uzina electrica“ – jucăria promisă. Doctorul îi dădea fiecăruia o misiune și copiii se dovediră ascultători, isteți și îndemânatici.

— Carlos, spuse Giulio, arătând spre un băiețel de vreo opt ani, negru ca tăciunele, va fi paznicul uzinei.

Curând instalația fu gata și becurile începură să sclipească multicolor. Un timp, în poiană se lăsă o tăcere adâncă, țesută din admirație și uimire. Apoi Carlos, care avea voce frumoasă, se porni să cânte, și copiii încinseră un dans în preajma micii uzine. Giulio arunca, din când în când, o privire iscoditoare spre doctor. În alte dăți, acest prieten al lor avea izbucniri neașteptate și violente, care-i încremeneau pe

copii. Acum părea însă liniștit.

Se așezară cu toții la sfat, într-un cerc mare.

— Mai spuneți-ne o dată, se rugă un țânc, povestea lui François, băiatul acela curajos din Belgia, care în timpul războiului s-a lăsat deportat în locul prietenului său din Galiția.

— Curajul, copii, e un dar minunat. Dar nu orice fel de curaj! La începuturile seminției noastre, când oamenii umblau îmbrăcați în piei de animale și locuiau în peșteri, curajul nu le lipsea. Dar le servea doar ca să vâneze, să se războiască și să făptuiască destule lucruri pe care astăzi le socotim de mare cruzime. Multe mii de ani au trecut de atunci și curajul a ajuns să fie pus în slujba altor scopuri, nobile și înălțătoare: idealuri de dreptate și libertate, principii ale omeniei, țeluri ale muncii științifice. A fost odată, copii, un medic care descoperise leacul unei boli îngrozitoare, dar pentru a-i verifica folosul trebuia să facă o experiență pe om. Nu voia însă să primejduiască viața nimănui și atunci a hotărât să încerce leacul chiar pe el. Într-o bună zi...

— Și a murit, ca François? vru să știe unul din băieți.

— Nu, dragii mei, a învins, prin dragostea lui pentru știință și pentru oameni. S-ar fi putut, însă, ca el să fie înfrânt...

Copiii sorbeau cuvintele de pe buzele doctorului.

Până la apusul soarelui nu mai era mult. Fernando și Margeritta pășeau tăcuți de-a lungul plajei înguste, iar Tim se ivise în urma lor. Valurile băteau, într-un ritm rapid, spre mal și uneori un talaz mai lung le atingea picioarele, stropindu-i cu spumă. Câteodată, Margeritta îi făcea lui Fernando un semn și atunci începeau să fugă, ca niște copii. La umbra unei stânci se opriră și fata îl atrase spre două pietre care păreau anume făcute să se așeze.

— De ce nu spui nimic, Fernando? întrebă Margeritta după un timp. Te-am supărat cu ceva?

— Nu, Margeritta, răspunse doctorul grav. Tu nu mă superi niciodată. Așa sunt eu, tăcut... În copilărie, tata mă învinuia că trebuie să-mi scoată cu cleștele vorbele din gură. Mie îmi place să-i ascult pe alții... și vorbesc, e drept, cam rar.

— Vrei să spui că vorbești numai când ai ceva de spus. Nu ca noi, ceilalți, care pălăvrăgim vrute și nevrute.

— Ascultă, Margeritta, spuse doctorul, fără să-i răspundă, ai citit cărticica despre psihologie pe care ți-am dat-o săptămâna trecută?

— Am citit-o toată, cu multă atenție...

— Acum, începu doctorul, rostind fiecare cuvânt cu dificultate, trebuie să vorbim despre ceva foarte serios...

Margeritta strânse buzele.

— Astăzi, de când te-am văzul, am avut o presimțire rea, presimțirea că totul se va sfârși... Tocmai credeam că îmi vei spune că ai pe altcineva, acolo, la tine: o iubită, o logodnică, o soție sau... că ți-ai dat seama că sunt prea proastă pentru tine.

— Oh, Margeritta, nu te învinui! Ești omul cel mai minunat pe care l-am cunoscut vreodată... Dar tocmai de aceea...

— Am citit o piesă de teatru, în care se spune că în viață nu e drum atât de greu, încât să nu poată fi urcat în doi... Sunt gata să împart cu tine orice soartă, orice blestem!

Un val mare înaintă până aproape de ei și în depărtare, unde cerul se întunecase, răsună un tunet prelung.

— Un blestem? E cuvântul potrivit, Margeritta. Dar blestemul e prea greu! Singur l-am chemat asupra mea. De ce să-l împart cu tine?

— Am citit „notele de completare“ din manualul tău de psihologie, spuse Margeritta simplu. Știu acum totul.

Doctorul o privi năuc. Urmă o tăcere îndelungată, apoi Fernando vorbi iar:

— Știi totul... și nu fugi de mine? Ai înțeles grozăvia ce s-a petrecut?... Ajunsesem, cu experiențele mele, asemenea ucenicului vrăjitor, incapabil să stăpânească forțele pe care le-a dezlănțuit. Mă înstrăinam de mine însumi, alunecând într-un abis fără fund... Am încercat, bineînțeles – continuă Fernando – felurite tratamente de „dezintoxicare“. Dar o maladie necunoscută, unică, nu are un antidot consacrat; am aplicat o medicație care să elimine treptat substanțele chimice și efectele radiațiilor pe care le folosisem. După câtva timp, fenomenele au început să se atenueze, în sensul că „invaziile“ personalităților străine erau mai rare și de mai scurtă durată. Atunci am scris pentru prima dată unui bun prieten, specialist de valoare, neurologului Albin din România și el m-a sfătuit să adaug tratamentului aplicat o izolare aproape totală.

— De aceea ai venit la noi! spuse Margeritta, în șoaptă.

— Da, așa s-a întâmplat, zise doctorul. E foarte posibil că nu mă voi însănătoși niciodată pe deplin și nu știu dacă pot să sper la altceva decât la o ameliorare a bolii. Omul din fața ta poate deveni oricând un altul – un infractor, un ticălos, un monstru, în sfârșit, o copie aproape perfectă a individului sub influența căruia cade...

Doctorul zâmbi obosit şi luă mâna fetei într-a sa.

— Iartă-mă, Margeritta! spuse el trist. Sunt foarte vinovat faţă de tine...

Briza serii începuse să bată, în rafale scurte, dinspre larg şi amândoi se ridicaseră aproape în acelaşi timp în picioare. Margeritta nu schiţă niciun gest, nu spuse niciun cuvânt. Îl privi doar pe Fernando adânc în ochi, ca pentru a desluşi un gând foarte însemnat, căruia el nu-i dăduse glas. Se întreba dacă mai avea într-adevăr nevoie de ea, dacă nu cumva ar fi preferat singurătatea, poate mai prielnică vindecării. Descoperi însă în expresia lui o durere atât de puternică, atât de vie, încât orice îndoială i se risipi.

O luară tăcuţi de-a lungul ţărmului. Câinele păşea cu capul plecat pe urmele lor, parcă împărtăşindu-le simţămintele. Margeritta nu-şi luase mâna dintr-a lui Fernando şi el se gândi că poate o uitase doar acolo. Dar deodată, doctorul simţi strânsoarea mâinii ei, ca un mesaj de încredere şi dragoste statornică. Îşi spuse că, de-acum înainte, nu va mai fi niciodată singur!

8. SUBCOMISARUL

Lucio Vargas, subcomisarul gras și mustăcios, bătea toba în biroul său, vopsit într-un albastru țipător.

— Împrejurările îți sunt potrivnice, doctore, repeta el. Dovezile se adună, zi de zi și toate firele duc spre dumneata. Să recapitulăm deci faptele: ieri dimineață, la orele 6 și 30 de minute, a fost găsit, în fața locuinței dumitale, cadavrul faimosului bancher chilian Mario de Farres y Possa. E exact, nu-i așa?

— Nu știu, n-am de unde să știu, răspunse Silva, după un timp. Avea vocea cu totul schimbată și părea sfârșit.

— Cu astfel de răspunsuri n-ajungi departe! insistă subcomisarul. În Turnul Verde, chiar lângă ușă, au fost găsiți ochelarii bancherului și o batistă a lui...

— Îmi amintesc. Acolo este însă o fereastră cu zăbrele, care rămâne întotdeauna deschisă. Obiectele puteau fi aruncate înăuntru, de un răuvoitor, doritor să mă compromită... Fernando se opri din vorbă, parcă obosit de un discurs prea lung.

— Nu trebuie să neglijezi importanța circumstanțelor atenuante, pe care ți le-ar aduce în mod cert o mărturisire imediată, observă Vargas. Să presupunem că l-ai poftit la dumneata; a urmat o discuție, apoi o ceartă, un moment de furie oarbă. Doar aveai astfel de porniri...

De Silva tăcea. Bărbia și-o proptise în pumni și privirea-i țintea, tulbure și tristă, cine știe unde.

— Când și unde l-ai cunoscut pe Possa?

— Parcă în Brazilia, la Sao Paulo. Dar asta n-are nicio importanță! zise Fernando, cu glas monoton.

Vargas mai întrebă, apăsând pe fiecare cuvânt:

— E adevărat că l-ai ucis?

Răspunsul doctorului veni repede, ca un șuierat:

— Nu știu! Nu-mi amintesc...

Gândul lui Fernando pendula între doi oameni: Margeritta și Victor Albin. I se părea că sunt aproape, că-i cântăresc faptele. Cum îl vor judeca ei? Poate că ucisese. Poate că în somn căzuse sub influența unei personalități pornită pe calea răului. Poate că cineva îi sugerase crima, profitând de infirmitatea sa psihică. Dar chiar în acest caz, era și el vinovat, el, autorul experiențelor acelora hazardate, el, cel care nu găsea tăria să se sustragă fluxurilor mintale ale celorlalți! Dacă Victor ar putea

veni cât mai curând! Avea nevoie de luciditatea lui, de raționamentul lui precis, de eficiența spiritului său activ.

Poate că ar trebui să spună comisarului tot ce gândea. În fond, Vargas acesta își făcea datoria. Desigur că nici nu era un om rău. Acasă îl așteptau cine știe câți plozi. Îl privi atent și deodată... omul care ședea la birou și întocmea un proces-verbal, deveni pentru Fernando de sticlă. Încercă să se împotrivească invaziei, dar slăbit cum era, nu izbuti. Comisarul tocmai se oprise din scris și mușca nervos tocul. Fernando îi recepționa gândurile: „...Nu-i rea afacerea asta! L-am și făcut să-și recunoască pe jumătate vinovăția. Numai să nu se bage altul pe fir înainte de-a scoate-o eu la capăt. Ziarele vor scrie: «Subcomisarul Vargas demască un medic criminal». Poate că aș putea lua și direct contact cu banca lui Possa, din Chile. Banca are interesele ei în această afacere și dispune de mulți bani... Dacă reușesc, șefii nu-mi vor mai putea tărăgăna avansarea. Dar doctorul acesta este cu adevărat criminal?... De fapt, important este numai ca eu, Lucio Vargas, să pot demonstra că a ucis“. Doctorul de Silva făcu un efort supraomenesc și izbuti să oprească invazia. Cu câteva luni în urmă, când boala ajunsese în forma ei cea mai gravă, n-ar fi izbutit să curme fluxul. Acum reușea, ceea ce dovedea eficacitatea tratamentului din Turnul Verde. În orice caz, ajunsese să-l cunoască pe omul din fața sa și nu-i mai fu milă de el.

Subcomisarul terminase de scris. Zâmbi, un zâmbet forțat, de circumstanță, și spuse doctorului:

— Închei actul, de Silva. Ar fi util, pentru procesul dumitale, dacă aș putea include o mărturisire completă.

— Înțeleg, observă doctorul rece, dar nu pot face nimic pentru dumneavoastră, domnule subcomisar!

Vargas clipi repede, nervos și așternu apăsat ultimele cuvinte.

Va urma